

**R. P. Ioannis De Lvgo Hispalensis, E Societate Iesv, In
Collegio Romano eiusdem Societ. olim Theologiæ
Professoris, nunc S. R. E. Cardinalis, Disputationes
Scholasticæ, Et Morales, De Sacramentis in ...**

Lugo, Juan de

Lugduni, 1652

4. De præcepto Ecclesiastico Communionis Paschalis, & annuë.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82340](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82340)

Respondetur. *fuluisti, & cap. Te referente, de celebratione Missarū.* Respondetur retorquendo argumentum: imo enim ut posset Viaticum accipi à non ieiuno, necessaria fuit expressa licentia eiusdem Ecclesiæ, quæ in eo casu noluit obligare ad ieiunium, quæ licentia cum non sit ab Ecclesiâ data ad duplicem cōmunionem, nec Doctores meminerint talis exceptionis; non est, cur fiat à nobis ea exceptio, sicut nec fit ad celebrandum tunc absque veste sacra, quia Ecclesiâ non excepit hunc casum in præcepto celebrandi cum vestibus sacris.

59. *Tertio arguunt.* Tertio arguunt, quia sacerdos potest bis celebrare eadem die, si ieiunus sit, ad dandum viaticum moribundo; ergo & ipse infirmus, cuius causa agitur, poterit ad accipiendum viaticum secundo communicare.

Respondetur. Respondetur negando consequentiam, primo quia decreta citata concedunt sacerdoti illam licentiam, dum concedunt, quod possit sacerdos in necessitate pluries celebrare: nec argui potest à sacerdote ad laicos; nam in die Natalis, & in aliis casibus potest sacerdos pluries celebrare, in quibus tamen laicis nunquam cōcessa est duplex cōmunionis. Secundo, quia si sacerdos in eo casu non celebrat secundo, infirmus morietur absque viatico: hoc autem non sequitur, si ipse infirmus non secundo communicet; quia per primam cōmunionem, ut vidimus, satisfactum fuit obligationi accipiendi viaticum.

60. *Obiiciunt ultimum.* Ultimo obiiciunt, hanc sententiam esse nimis rigidam. Respondeo, magis rigidam esse contrariam, cum obliget sub peccato mortali ad accipiendam iterum cōmunionem eadem die, & eadem hora, quæ idem infirmus communicauerat. Nam quod aliqui mediam viam sequentes dicunt, posse quidem, sed non debere ex obligatione accipi secundam cōmunionem; non videtur id satis consequenter dici. Si enim præceptum viatici sumendi non obligat, non apparet, unde habeatur illa licentia pluries communicandi contra prohibitionem vniuersalem, cum neque ex consuetudine, aut ex lege aliqua probari possit. Post hæc scripta inueniuntur P. Gasparem Hurtado in tr. de sacram. disp. 10. de Euchar. diff. 2. docentem, eum, qui bene valens communicauit mane, debere eadem die mortis periculo aduenienti, iterum communicare: quod dicit fecisse P. Claudium Aquatium Generalem Societatis, quæ celebrato mane Sacro, eadem die accepit viaticum; & alios duos Patres Matriti. Ego de illis aliis nescio quid fecerint: de P. Claudio, scio certò, illum non celebrasse illa die, sed per multos dies periculose egrotasse, & iuxta vsum Societatis communicasse illo mane: quare hoc exemplum est contra illum Auctorem, qui negat, posse accipere viaticum qui eadem die in periculo iam constitutus communicauerat: nec adduci debent, ut dixi, in exemplum eas, quæ ab assistentibus in illa perturbatione semel aut iterum facta sunt, quando temporis angustia non permittit rationes, & Auctores accurate examinare.

SECTIO IV.

De præcepto Ecclesiastico Cōmunionis Paschalis, & annuæ.

61. *Fabianus Papa.* *Innoc. III.* *Præceptum Fabiani est Innoc. III.* Præceptum Fabiani Papæ, quod olim obligabat ad ter in anno communicandum, iam nunc obligat ad semel, saltem in Paschate; quod decretum fuit ab Innocentio III. in Conc. Lateran. relato in c. *Omnia viri, que sexus, de penitent. & remiss.* verba decreti hæc sunt: *Omnia viri, que sexus fidelis, postquam ad annos discretionis peruenierit, semel saltem in anno consistatur, suscipiens reuerenter ad minus in Pascha Eucharistiæ sacramentum, nisi forte de proprii sacerdotis consilio ob aliquam rationabilem causam ad sem-*

pus ab huiusmodi perceptione duxerit abstinentiam, alioquin & vivens ab Ecclesia ingressu arceatur, & moriens Ecclesiastica careat sepultura. Quod præceptum quia commune est pro utroque Sacramento, solet magis expressè in materia de Pœnitentia explicari. Aliqua tamen Eucharistiæ propria breviter attingemus.

Primo itaque nomine *Paschalis* non intelligitur solus dies Resurrectionis, sed quindécim dies à Dominica Palmarum, usque ad Dominicam in Albis inclusivè; iuxta communem vsum, & declarationem Eugenij IV. Imò in aliquibus locis extenditur tempus ad totam Quadragesimam, ita ut qualibet eius die satisfieri possit præcepto.

Secundo dubitatur, an præceptum hoc sit affirmativum Paschatis, ita, ut qui tunc non communicavit, non obligetur amplius ad communicandum illo superiorem anno. Prima sententia docet, non obligari amplius pro illo anno; sicut qui hodie non recitavit, vel non audiuit Missam in festo, non tenetur ad recitandum, quod omisit, vel audiendum Missam die sequenti, quia sunt obligationes annexæ tali diei. Ita Antoninus, Sylvestre, Tabiena, Medina, Soto, Victoria, quos affert Suarez. *disp. 70. sect. 2.* Item Ledesma, Joannes de la Cruz, Toletus, Valentia, Emanuel Sæ, quos affert & sequitur Anton. Diana. *2. tom. ar. 4. de sacram. resolut. 41.*

Secunda sententia distinguit inter eum, qui omisit cōmunionem Paschalem ex legitima causa, scilicet siue cum consilio, siue absque consilio Confessarii, & eum qui culpabiliter omisit; illum dicit obligari ad communicandum postea, hunc non obligari. Ratio autem est, quia præceptum ipsum ita impositum fuit, ut differri posset cōmunionis ex rationabili causa cum consilio Confessarii; idem autem videtur esse, quando ex consilio præsumpto Confessarii deferretur: ergo tunc nondum præterit tempus præscriptum ab ipsa lege; sicut præterit, quando absque rationabili causa fuit omissa cōmunionis. Ita Armilla, & alij apud Suarez.

Tertia sententia dicit, semper manere obligationem continuam communicandi, quamprimum moraliter possit, post Pascha: quia terminus ille non aliter signatur, ut in illo solo debeat fieri, sed ut intra illum non debeat differri opus præscriptum. Nam in hac lege sunt duo præcepta alterum communicandi semel saltem in anno, alterum communicandi in Paschate; quando ergo hoc secundum præceptum impleri non potest, debet observari primum, cui opponitur illa ulterior dilatio cōmunionis. Ita Suarez. *dicta disp. 70. sect. 2.* Vasquez. *tom. 4. de Pœnitentia. c. 90. art. 3. dub. 2. n. 13.* Coninck. *dub. 4.* Layman. *tr. 4. c. 5. n. 8.* Nugnus, Pitigianus, Fagundes, Azor, Sylvestre, Graffius, quos refert Diana. *ill. resolut. 41.*

Ego partim convenio cum hac tertia sententia, partim dissentio. Placet itaque, quod, elapso termino Paschatis, non extinguatur obligatio præcepti, sed adhuc duret: quia reuera hoc præceptum non est, sicut præceptum ieiunandi, vel audiendi Missam tali die, sed continet virtualiter duo præcepta, ut dictum est; alterum cōmunionis saltem in anno, alterum communicandi in Paschate: hoc secundum illigatur tali termino, quia respicit venerationem illius festivitatis, alterum adhuc perseverat. Colligitur autem hoc in primis ex verbis legis, *semel saltem in anno consistatur, suscipiens ad minus in Pascha Eucharistiæ sacramentum*: nam illa verba, *saltem*, & *ad minus*, satis indicant, simul prohiberi minorem frequentiam cōmunionis, & præcipi ad minus annuam. Quem esse illorum verborum sensum, explicuit magis Concilium Tridentinum. *sess. 13.*

66. *67.* *Ratione* *pro-*
batur. *68.* *Simile* *est*
præceptum
recitandi
debitum *tem-*
pus. *69.* *Difficile*
est *quod*
hæc *obli-*
gatio *com-*
municandi
in *Pas-*
cha *non*
obligat *ad*
communican-
dam *hoc*
anno *non*
ergo *manet*
obligatio *com-*
municandi *ante*
finem *anni* *qui*
annus *iuxta*
veriorē *sententia*
computatur *à*
principio *Ianu-*
arii *vsque* *ad*
finem *Decem-*
bris *qui* *est*
annus *Ecclesi-*
asticus *&* *pro-*
fanus *sicut*
hebdomada
computatur
à *die* *Dominica*
vsque *ad* *Sabbatum*
quare *sicut* *qui*
habet *obli-*
gationem *com-*
municandi *sin-*
gulis *hebdoma-*
dis *sufficit*
si *intra* *illos*
septem *dies*
communicet
quocū-
que *die* *id*
faciat *sic* *qui*
debet *intra*
annum *semel*
communicare
sufficit *quocum-*
que *mensē* *id*
faciat *quantum*
est *ex* *vi* *illius*
præcepti. *Vnde*
P. Valquez *qui*
illo *tom. 4. loco*
citato *dub. 1. n. 15.*
dixerat *annum*
in *illo* *cap. Omnis*
utriusque *sexus*
debere *com-*
putari *ab* *initio*
Ianuarii *vsque*
ad *finem* *Decem-*
bris *non* *video*
quomodo *postea*
dub. 2. n. 6. &
7. dixerit *statim*
elapso *Paschate*
continuari *obli-*
gationem *in* *dies*
comunicandi *ne*
differatur *am-*
plius *comuni-*
o *nā* *vt* *dixi* *ter-*
minus *huius* *secun-*
dæ *obli-*
gationis *non* *est*
Pascha *sed* *annus*
intra *quē* *sufficit*
impleri *præcep-*
tum *Comunionis*
sicut *Confessionis*
postquam *violatum*
est *præceptum*
comunicandi
in *Paschate*.

67. *Ratione* *pro-*
batur. *68.* *Simile* *est*
præceptum
recitandi
debitum *tem-*
pus. *69.* *Difficile*
est *quod*
hæc *obli-*
gatio *com-*
municandi
in *Pas-*
cha *non*
obligat *ad*
communican-
dam *hoc*
anno *non*
ergo *manet*
obligatio *com-*
municandi *ante*
finem *anni* *qui*
annus *iuxta*
veriorē *sententia*
computatur *à*
principio *Ianu-*
arii *vsque* *ad*
finem *Decem-*
bris *qui* *est*
annus *Ecclesi-*
asticus *&* *pro-*
fanus *sicut*
hebdomada
computatur
à *die* *Dominica*
vsque *ad* *Sabbatum*
quare *sicut* *qui*
habet *obli-*
gationem *com-*
municandi *sin-*
gulis *hebdoma-*
dis *sufficit*
si *intra* *illos*
septem *dies*
communicet
quocū-
que *die* *id*
faciat *sic* *qui*
debet *intra*
annum *semel*
communicare
sufficit *quocum-*
que *mensē* *id*
faciat *quantum*
est *ex* *vi* *illius*
præcepti. *Vnde*
P. Valquez *qui*
illo *tom. 4. loco*
citato *dub. 1. n. 15.*
dixerat *annum*
in *illo* *cap. Omnis*
utriusque *sexus*
debere *com-*
putari *ab* *initio*
Ianuarii *vsque*
ad *finem* *Decem-*
bris *non* *video*
quomodo *postea*
dub. 2. n. 6. &
7. dixerit *statim*
elapso *Paschate*
continuari *obli-*
gationem *in* *dies*
comunicandi *ne*
differatur *am-*
plius *comuni-*
o *nā* *vt* *dixi* *ter-*
minus *huius* *secun-*
dæ *obli-*
gationis *non* *est*
Pascha *sed* *annus*
intra *quē* *sufficit*
impleri *præcep-*
tum *Comunionis*
sicut *Confessionis*
postquam *violatum*
est *præceptum*
comunicandi
in *Paschate*.

68. *Simile* *est*
præceptum
recitandi
debitum *tem-*
pus. *69.* *Difficile*
est *quod*
hæc *obli-*
gatio *com-*
municandi
in *Pas-*
cha *non*
obligat *ad*
communican-
dam *hoc*
anno *non*
ergo *manet*
obligatio *com-*
municandi *ante*
finem *anni* *qui*
annus *iuxta*
veriorē *sententia*
computatur *à*
principio *Ianu-*
arii *vsque* *ad*
finem *Decem-*
bris *qui* *est*
annus *Ecclesi-*
asticus *&* *pro-*
fanus *sicut*
hebdomada
computatur
à *die* *Dominica*
vsque *ad* *Sabbatum*
quare *sicut* *qui*
habet *obli-*
gationem *com-*
municandi *sin-*
gulis *hebdoma-*
dis *sufficit*
si *intra* *illos*
septem *dies*
communicet
quocū-
que *die* *id*
faciat *sic* *qui*
debet *intra*
annum *semel*
communicare
sufficit *quocum-*
que *mensē* *id*
faciat *quantum*
est *ex* *vi* *illius*
præcepti. *Vnde*
P. Valquez *qui*
illo *tom. 4. loco*
citato *dub. 1. n. 15.*
dixerat *annum*
in *illo* *cap. Omnis*
utriusque *sexus*
debere *com-*
putari *ab* *initio*
Ianuarii *vsque*
ad *finem* *Decem-*
bris *non* *video*
quomodo *postea*
dub. 2. n. 6. &
7. dixerit *statim*
elapso *Paschate*
continuari *obli-*
gationem *in* *dies*
comunicandi *ne*
differatur *am-*
plius *comuni-*
o *nā* *vt* *dixi* *ter-*
minus *huius* *secun-*
dæ *obli-*
gationis *non* *est*
Pascha *sed* *annus*
intra *quē* *sufficit*
impleri *præcep-*
tum *Comunionis*
sicut *Confessionis*
postquam *violatum*
est *præceptum*
comunicandi
in *Paschate*.

69. *Difficile*
est *quod*
hæc *obli-*
gatio *com-*
municandi
in *Pas-*
cha *non*
obligat *ad*
communican-
dam *hoc*
anno *non*
ergo *manet*
obligatio *com-*
municandi *ante*
finem *anni* *qui*
annus *iuxta*
veriorē *sententia*
computatur *à*
principio *Ianu-*
arii *vsque* *ad*
finem *Decem-*
bris *qui* *est*
annus *Ecclesi-*
asticus *&* *pro-*
fanus *sicut*
hebdomada
computatur
à *die* *Dominica*
vsque *ad* *Sabbatum*
quare *sicut* *qui*
habet *obli-*
gationem *com-*
municandi *sin-*
gulis *hebdoma-*
dis *sufficit*
si *intra* *illos*
septem *dies*
communicet
quocū-
que *die* *id*
faciat *sic* *qui*
debet *intra*
annum *semel*
communicare
sufficit *quocum-*
que *mensē* *id*
faciat *quantum*
est *ex* *vi* *illius*
præcepti. *Vnde*
P. Valquez *qui*
illo *tom. 4. loco*
citato *dub. 1. n. 15.*
dixerat *annum*
in *illo* *cap. Omnis*
utriusque *sexus*
debere *com-*
putari *ab* *initio*
Ianuarii *vsque*
ad *finem* *Decem-*
bris *non* *video*
quomodo *postea*
dub. 2. n. 6. &
7. dixerit *statim*
elapso *Paschate*
continuari *obli-*
gationem *in* *dies*
comunicandi *ne*
differatur *am-*
plius *comuni-*
o *nā* *vt* *dixi* *ter-*
minus *huius* *secun-*
dæ *obli-*
gationis *non* *est*
Pascha *sed* *annus*
intra *quē* *sufficit*
impleri *præcep-*
tum *Comunionis*
sicut *Confessionis*
postquam *violatum*
est *præceptum*
comunicandi
in *Paschate*.

70. *Nec* *obstat* *quod*
iis *qui* *non* *com-*
municant *intra*
hebdomadā *Pas-*
chæ *assignari* *soleat*
alia *hebdoma-*
da *in* *qua* *si* *non*
comunicant *de-*
nuntiantur *vt* *ex-*
communicari. *Re-*
spondetur *enim*
excōmunicatio-
nis *non* *est* *Pas-*
cha *sed* *annus*
intra *quē* *sufficit*
impleri *præcep-*
tum *Comunionis*
sicut *Confessionis*
postquam *violatum*
est *præceptum*
comunicandi
in *Paschate*.

71. *Contra* *hoc* *tamen*
virget *P. Valquez*
illo *dub. 2. n. 6.*
quia *illi* *qui* *non*
communicant *in*
Paschate *ex-*
communicantur *&*
nō *possunt* *absolui*
à *Parochis* *vel*
aliis *Confessariis*
nisi *communicent*
postea *ergo* *ideo*
quia *differendo*
ulterius *communio-*
nē *actū* *peccant*
quo *argumento* *n.*
3. *probauerat* *ma-*
nere *obligationem*
cōstendi *quamprimum*
ei *qui* *assigna-*
tus *ab* *Ecclesia* *tem-*
pore *nō* *comunicauit*.
Si *enim* *non* *duraret*
obligatio *cōstendi* *sed*
excōmunicatio *esset*
solum *propter* *pecca-*
tum *præteritum* *nō*
apparet *cur* *non* *pos-*
set *absolui* *à* *Parochis*
extracō-
fessionem *ab* *illa* *ex-*
cōmunicatio- *nē* *à*
qua *cūm* *non* *sit* *re-*
feruata *possent* *de*
iure *communi* *absolui*
à *suo* *Confessario*.
Similiter *ergo* *postea*
de *obligatio-* *nē*
comunionis *probat*
perseuerare *quia* *ali-*
oquin *ille* *etiam* *qui*
postea *non* *communi-*
careretur *posset* *ab-*
solui *ab* *excōmunicatio-*
ne *contracta* *propter*
pecca- *tum* *præteritum*.

72. *In* *hoc* *argumento*
& *hac* *doctrina* *non*
video *quam* *con-*
sequenter *loquatur*
P. Valquez *quia* *iple-*
met *vt* *dixi* *docuerat*
dub. præcedenti *n.*
15. *annum* *in* *præ-*
cepto *Confessionis*
debere *computari* *à*
principio *Ianuarii*
vsque *ad* *finem* *Decem-*
bris *quomodo* *ergo*
in *eius* *sententia* *pos-*
set *excōmunicari* *ali-*
quis *eo* *quod* *non* *con-*
fiteatur *mensē* *Aprili*
vel *Maio* *cū* *anno*
præcedenti *fuerit* *con-*
fessus *&* *posset* *adhuc*
obseruare *præceptum*
Confessionis *hoc* *anno*
mensē *Novembri* *vel*
Decembri *&* *tamen*
in *eiusmodi* *excōmuni-*
catione *numquam*
attenditur *an* *con-*
fessus *fuerit* *anno*
præcedenti *ergo* *fat-*
endum *est* *excōmuni-*
cari *propter* *omissam*
communio- *nē* *de-*
bito *tempore* *Pas-*
chatis. *Rursus* *de*
ipso *præcepto* *com-*
munionis *idē* *Val-*
quez *infra* *n. 13. &*
14. *dicit* *tunc* *solum*
esse *obligationem*
anticipandi *commu-*
nionem *ante* *Pas-*
cha *quando* *aliquis*
existimaret *se* *non*
habiturum *copiam*
Eucharistia *to* *anno*
si *autem* *timeret*
se *non* *habiturū*
copiam *tempore*
Pas- *chalis* *bene* *tamē*
postea *ut* *inquit*
non *teneretur* *an-*
tipicare *quia* *cum*
ab *eo* *tempore* *Pas-*
chali *excusaretur*
propter *impotentiam*
postea *frequentia*
sacramenti *scilicet*
communio- *nis* *sati-*
facere *poterit*. *Quo-*
modo *ergo* *excōmuni-*
catur *propter* *pecca-*
tū *quod* *conti-*
nuat *non* *comuni-*
cando *post* *Pas-*
cha *&* *ideo* *nō* *pos-*
set *absolui* *quia* *nō*
desinit *à* *violatio-*
ne *præcepti*.

73. *Ad* *argu-*
mentum *Valq. facili-*
respondetur.

74. *Ex* *his* *ergo* *oritur*
tertia *quæstio* *an*
qui *præuidet* *sibi*
futurū *impedimentū*
in *Paschate* *debeat*
ex *obli-* *gatione* *præuenire*
& *comunicare* *ante*
tēpus *ab* *Ec-* *clesia*

nem illam infligi propter transgressionem præteritæ
præcepti Ecclesiastici, quod obligabat sub excom-
municatione ex ipso Concilio Lateranensis infligē-
da tamē postea à Prælatis; quā Prælatus nō vult exe-
qui in eos, qui hebdomada sequenti cōmunicauerint.

Contra hoc tamen virget P. Valquez illo dub. 2. n. 6. quia illi, qui non communicant in Paschate ex-
communicantur, & nō possunt absolui à Parochis,
vel aliis Confessariis, nisi communicent postea: ergo
ideo, quia differendo ulterius communionē actū
peccant; quo argumento n. 3. probauerat manere
obligationem cōstendi quamprimum ei, qui assigna-
to ab Ecclesia tempore nō cōmunicauit. Si enim
non duraret obligatio cōstendi, sed excōmuni-
catio esset solum propter peccatum præteritum, nō
apparet, cur non posset absolui à Parochis extracō-
fessionem ab illa excōmunicatione, à qua, cūm non
sit referuata, possent de iure communi absolui à suo
Confessario. Similiter ergo postea de obligatio-
ne cōmunionis probat perseuerare; quia alioquin ille
etiam, qui postea non communicaret, posset abso-
lui ab excōmunicatione contracta propter pecca-
tum præteritum.

In hoc argumento, & hac doctrina non video
quam consequenter loquatur P. Valquez, quia ipse-
met, vt dixi, docuerat dub. præcedenti n. 15. annum
in præcepto Confessionis debere computari à prin-
cipio Ianuarij vsque ad finem Decembris; quomodo
ergo in eius sententia potest excōmunicari aliquis,
eo quod non confiteatur mensē Aprili, vel Maio, cū
anno præcedenti fuerit confessus, & possit adhuc
obseruare præceptum Confessionis hoc anno men-
se Nouembri, vel Decembri; & tamen in eiusmodi
excōmunicatione numquam attenditur, an con-
fessus fuerit anno præcedenti; ergo fatendum est,
excōmunicari propter omissionem communionem
debito tempore Paschatis. Rursus de ipso præcepto
communio- nē idē Valquez infra n. 13. & 14. dicit,
tunc solum esse obligationem anticipandi commu-
nionem ante Pascha, quando aliquis existimaret, se
non habiturum copiam Eucharistia to anno: si autem
timeret se non habiturū copiam tempore Pas-
chali, bene tamē postea, ut inquit, non teneretur an-
tipicare; quia cum ab eo tempore Paschali excusaretur,
propter impotentiam, postea frequentia sacramenti,
scilicet communionis, sati facere poterit. Quomodo
ergo excōmunicatur propter peccatū, quod conti-
nuat non cōmunicando post Pascha, & ideo nō po-
test absolui, quia nō desinit à violatione præcepti.

Ad argumentū ergo illud P. Valquez respondere
ipse debet, & respondemus facile, excōmunicationē,
vt dixi, imponi propter peccatū præteritū. Episcopi
enim exsequuntur penā, & censuram Concilij La-
teranensis; nolunt tamen illam exsequi, nisi post ali-
quot dies: sicut autē differunt exequutionē, ita vo-
lunt, ne solui postea possit, nisi homo communicare
velit; imo nec tūc soluitur, nisi ad reincidentia, hoc
est, quod reincidat homo in censurā, si post absolu-
tionē obtentam non communicauerit; quod quidē
ipse P. Valq. fatetur debet; nam absolutio ab excōmuni-
catione semper datur ante communionē; & tamē
nemo dicit, quod si homo postea, mutato consilio,
nolit cōmunicare, maneat liber ab excōmunicatio-
ne: ergo reincidit, quia Prælatus ita vtuntur iure suo
excōmunicandi propter Ecclesiæ præceptū violatū,
vt exigant talem satisfactionem à peccatore; quam
dū non offert, non absoluitur, & quam, si postea re-
ip sa non ponat, reincidit in eandem censuram.

Ex his ergo oritur tertia quæstio, an, qui præuidet
sibi futurū impedimentū in Paschate, debeat ex obli-
gatione præuenire, & cōmunicare ante tēpus ab Ec-

clesia

qui sibi fu-
turum impe-
dimentum
præuidet.
Suarez.
Azor.
Pitigianus.
Sententia
Suarez, &
Vasquez
contraria.

clesia assignatum; Negat Suarez in præfenti sect. 2. §. Tertium dubium: quod etiam tenent Azor. l. 1. lib. 17. c. 41. §. 13. Pitigianus in 4. Sent. l. 1. diff. 9. §. 3. art. 9. & alij. Probat Suar. quia nemo obligatur ad anticipandum actum præceptum, nisi per talem actum possit satisfacere obligationi præcepti: sed per communionem illam anticipatam non satisfacit homo obligationi præcepti: nam si postea tempore Paschatis cessasset impedimentum, quod timebatur, adhuc homo deberet seruare legem communicandi in Paschate, cum posset, & lex absolute præcipiat id fieri: ergo non obligatur ex vi illius legis ad præueniendam, & anticipandam communionem; sicut nec tenetur ad recitandum hodie Officium crastinum, eo quod cras habiturus sit impedimentum.

75.
Vasquez.

Sylvius.
Fagundez.
Hæc senten-
tia parum
placet, par-
tim displicet.

Contrariam sententiam docet Vasq. dicto l. 4. dub. illo 2. n. 13. quod scilicet sit obligatio præueniendi, non tamen respondit ad fundamentum P. Suar. nec illud proposuit. Eandem sententiam docent Sylvius hac q. 80. art. 1. §. 3. Nugnus ibid. diff. 2. Fagundez lib. 3. de Præcepto Eccles. c. 6. n. 3. & alijque sententia mihi etiam ex parte placet, & probatur facile ex dictis: diximus enim, in hoc præcepto contineri virtualiter duo præcepta: alterum communicandi semel saltem in anno; alterum communicandi in Paschate; & quidem ut huic secundo satisfiat, non est obligatio anticipandi; sicut qui cras non potest recitare Officium, vel audire Missam, non tenetur anticipare hodie; imo nec illa anticipatio deferretur ad satisfaciendum præcepto, sed adhuc cras obligaretur, si cessaret impedimentum; sic etiam anticipatio communionis non deferretur ad satisfaciendum præcepto communionis Paschalis. Cæterum alterum præceptum communionis annuæ obligat ad præueniendum, sicut qui habet præceptum sub mortali recitandi Officium intra hanc diem, & præceptum sub veniali recitandi tali hora, præuidens impedimentum futurum tali hora, & toto tempore sequenti, obligatur ad præueniendum ex vi obligationis recitandi illa die. Sic ergo præceptum communicandi intra hunc annum obligat ad præueniendum, quando non potest impleri præceptum eo tempore, quo deberet, ex vi alterius præcepti de communionem Paschali.

76.

Dixi tamen ex parte placere mihi illam sententiam; quia non sufficit futurum esse impedimentum in Paschate ad hoc, ut sit obligatio anticipandi communionem: cum enim hæc obligatio oriatur solum ex præcepto communicandi intra annum, & huic obligationi possit fieri satis communicando duobus, vel tribus mensibus post Pascha, dum sit ante finem illius anni, non potest esse obligatio anticipandi; nisi forte præuideatur impedimentum duraturum per totum annum; tunc enim deberet in principio anni obseruari: sicut qui præuidet, se non auditurum Missam horis sequentibus, debet eam audire prima hora ad obseruandum præceptum.

77.
Ad funda-
mentum
Suarez. re-
spondetur.
Diana.
Suarez.

Hinc iam ad fundamentum P. Suar. possumus respondere. Et quidem aliqui dicunt, eum, qui propter futurum impedimentum in Paschate anticipauit bona fide communionem, non obligari postea ad communicandum in Paschate, etiam si cessauerit impedimentum. Quam sentent. P. Diana dicta resol. 42. dicit esse veram, & eam docuisse Suar. in præfenti sect. 2. circa finem. Sed reuera Suar. eam non tenet, sed contrariam, cum expresse dicat, *se non audere excusare ab obligatione communicandi in Paschate eum, qui sic anticipasset communionem, si postea nihilominus communicare posset tempore præcepti*. Afferit tamen idem Diana pro illa sententia quendam Fernand. de Heredia, quæ videre non potui, in disp. de Sac. Tract. de Euchar. par. 8. dub. 1. n. 10.

78.

Cæterum cuiuscumque sit, ego verius existimo

cum Suarez, obligari hominem tunc ad communicandum in Paschate; quia illa communio non fuit facta ad satisfaciendum præcepto communionis Paschalis, ut dixi, sed ad satisfaciendum præcepto communionis annuæ, cui quidem iam est satisfactum, sed illud alterum præceptum adhuc manet cum sua vi ad obligandum. Sic etiam qui de facto communicauit hoc anno ante Quadragesimam de manu sui Parochi, satisfecit quidem præcepto annuæ communionis, licet non habuerit tale intentionem, & tamen obligatur ad communicandum in Paschate, quia illi præcepto nondum satisfecit. Vnde ad argumentum P. Suar. in forma concedo Maiorem, & distinguo Minorem. Per illam communionem non satisfacit homo obligationi annuæ communionis, neque obligationi communionis Paschalis, concedo; atque ideo non obligatur ad anticipandum propter hoc secundum præceptum, sed propter illud primum; cum quidem iam satisfactum est: hoc autem debet intelligi, ut diximus, si impedimentum timeatur duraturum per totum annum; alioquin non obligaretur ad communicandum ante Pascha: si tamen communicasset, non obligaretur amplius ex præcepto communionis annuæ, sed solum ex præcepto communionis Paschalis, si in Paschate posset communicare.

Obiicit aliquis exemplum supra adductum de præcepto graui recitandi intra hanc diem, & præcepto leui recitandi tali hora: quod exemplum videtur posse contra nos retorqueri. Nam si aliquis bona fide putans, se habiturum impedimentum tali hora; anticipet recitationem Officij, postea licet impedimentum non sit illa hora, non obligabitur etiã sub veniali ad recitandum iterum illa hora; ergo per recitationem anticipatam satisfecit utrique præcepto, alioquin si secundo nondum est satisfactum, manebit obligatio sub veniali recitandi illa hora: ergo similiter per communionem anticipatam bona fide factam, satisfactum fuit utrique præcepto; eadem enim videtur esse ratio in utroque casu.

Respondetur, exemplum illud non esse simile in omnibus, differt enim materialiter in aliquo à nostro casu, quatenus præceptum recitandi tali hora non est omnino absolutum, sed conditionatum, scilicet, nisi rationabilis causa sit anteposendi, vel postponendi, vel non recitandi illa hora. Vnde qui ex rationabili causa propter impedimentum, quod futurum timebat, anticipauit, non obligatur amplius illo præcepto leui recitandi tali hora, etiam si postea cesset impedimentum: imo licet absque rationabili causa anticipauerit aliquis recitationem, & in hoc ipso peccauerit venialiter; postea tamen non obligatur sub veniali ad recitandum iterum hora debita, quia iam tunc habet rationabilem causam non recitandi illa hora, scilicet, ne cogatur bis recitare, cum iam recitauerit intra eandem diem: hunc autem esse sensum, & modum obligationis illius præcepti quod talem horam, constat ex omnium vsu. At vero præceptum communicandi in Paschate non habet eiusmodi conditiones, sed est sicut præceptum audiendi Missam, vel ieiunandi tali die, quæ alligantur tali diei, & ideo nec possunt anticipari, nec postponi.

Dices; imo habet explicatam conditionem, ut ex rationabili causa impleatur alio tempore, cum lex ipsa præbeat facultatem differendi communionem ex consilio Confessarij; unde poterit ex eodem consilio cum rationabili causa anteponi. Respondetur, imo Diana quia lex solum dat facultatem differendi ex consilio Confessarij, arguitur non posse anticipari: neque enim ex vna facultate sequitur altera; quia, ut notauit bene Suar. illa sect. 3. in fine, Confessarius non potest dispensare, aut consilium, ut qui in Paschate non habet impedimentum aliquod, abstineat tunc à communione.

munionem; ergo nec poterit dispensare, ut qui antea communicauit, non communicet in Paschate, si tunc nullum habeat impedimentum: numquam ergo lex illa dat facultatem abstinendi à communionem; quando non adest impedimentum in ipso tempore, quod à lege praescribitur.

Quarto quæri solet, an qui scienter, vel ignoranter communicauit in Paschate in statu peccati, satisfecerit Ecclesiae præcepto, ita ut postea non obligetur ad communicandum iterum eodem anno. Negant plures, Durandus, Capreolus, Adrianus, apud Suar. loco citato sect. 3. Afferri etiam potest Dionys. Cisterciensis in 2. disp. 17. quatenus dicit, modum charitatis cadere sub præceptis Decalogi. Sed magis expresse hoc docent in nostro casu Nugnus in præfati quest. 80. art. 1. difficult. 2. dub. vlt. Syluius in præfati art. 11. questio 2. & alij Recentiores.

Contraria sententia communis est, quam tenent Corduba, Soto, Covarruias, quos refert, & sequitur Suarez, sect. 3. Azor tom. 1. lib. 7. c. 41. quest. 12. Lud. Lopez part. 1. Instrucl. cap. 11. Facundez lib. 1. de 3. Precept. Eccles. cap. 6. num. 4. Pitigianus in 4. dist. 9. quest. 3. art. 10. Villalobos in Summa tom. 1. tract. 7. diff. 42. n. 6. Diana tom. 2. tr. 4. de Sacram. res. fol. 43. & alij omnes fere communiter.

Ratio præcipua est, quia præcepta non obligant ad finem, sed ad substantiam præcepti: quare licet Ecclesia in hoc præcepto intendat, quod fideles huius Sacramenti fructus, & effectus percipiant, id tamen, quod præcipit, solum est, quod suscipiatur Sacramentum; ergo ille, qui reuera suscipit hoc Sacramentum, vere satisfacit præcepto, licet inutiliter, imo sacrilege, & cum nouo peccato. Sicut præceptum suscipiendi Ordinem, aut Confirmationem, vel contrahendi matrimonium, obseruaretur ab eo, qui indigne ea Sacramenta susciperet: & sicut satisfacit præcepto audiendi Missam, qui eam ex malo fine, & peccaminose audit. Vide, quæ diximus sectione 2. n. 21. circa præceptum Diuinum, & postea n. 45. circa præceptum sumendi Viaticum: ea enim à fortiori probant de hoc præcepto Ecclesiastico; ubi etiam assignauimus differentiam inter communionem factam in peccato, & illam, quæ fieret casu, & absque intentione; per hanc enim non impleteretur præceptum, quia non esset Sacramentalis, sicut illa alia: præceptum autem est de communionem Sacramentali, & validam de fructuosa.

Obiicitur primo; quia Ecclesia præcipit semel in anno Eucharistiam reuerenter suscipere; ut constat ex verbis Legis supra relatis; qui autem indigne suscipit, non accedit reuerenter, sed irreuerenter; ergo non satisfacit præcepto. Respondetur Ecclesiam illo verbo, reuerenter, vel voluisse solum reducere in memoriam vnicuique debitum reuerentiæ, quod aliunde obligat, vel præcipere reuerentiā externam. Alioquin non congrueret poena arcendi, ab Ecclesia transgressores, quam imponit: quomodo enim possent Prælati eam exequi contra indigne communicantes?

Obiicitur secundo; quia hoc præceptum est determinatum præcepti Diuini: sed Diuinum præceptum non solum obligat ad communionem, sed etiam ad communicandum digne, & in statu gratiæ; ergo Ecclesiae præceptum debet habere idem obiectum; necesse enim est, ut id, quod determinat aliud, participet eadem prædicata, & sit sub eodem genere cum eo, quod determinatur. Respondetur, concessa Maiori, distinguendo Minorem: præceptum Diuinum positum, quod obligat ad communionem, præcipit, quod sumatur in gratia, nego: huic enim præcepto satisficit etiam per communionem indi-

P. Ioan. de Lugo, de Sacramentis.

gnam, ut vidimus Sectione secunda, locis supra citatis; Præceptum Diuinum aliud naturale, quo prohibetur accedere indigne, concedo: præceptum autem Ecclesiae determinat solum illud prius præceptum Diuinum propositum, non hoc posterius naturale & negatiuum: hoc enim non indiget determinatione, cum sit vniuersale, & obliget pro semper.

Tertio obiiciunt, quia Ecclesia præcipiens recitare Officium, vel audire Sacrum, præcipit etiam reuerentiam, & attentionem debitam, quia hæc sunt de substantia illarum actionum, quas præcipit; ergo præcipit etiam dignam sumptionem Eucharistiæ, quæ dignitas est magis de substantia rei præceptæ. Respondetur retorquendo Antecedens: nam Ecclesiae præcepto fit satis per recitationem, vel auditum Missæ sacrilegæ, & factam ex fine peccaminoso, quia adhuc illa manent substantialiter recitatio, vel auditio Missæ; ergo per communionem indignam satisficit, quia hæc est substantialiter communicatio Sacramentalis, quam Ecclesia præcipit. Itaque recitatio etiam Officij absque attentione interna, dummodo adsit intentio, & alia requisita, est recitatio substantialis. An vero de facto Ecclesia etiam præcipiat attentionem, & qualem, dicemus aliquid infra Disputatione vltima, de auditio Missæ.

Quarto obiicit Syluius, quia Sacramentum hoc est cibus animæ; non satisfaceret autem præcepto de sustentanda vita corporali, qui cibum corporis sumeret eo modo, quo non potest prodesse, sed solum obesse; ergo neque is, qui accipit Eucharistiam indigne, satisfacit præcepto. Respondetur, illud præceptum naturale non esse formaliter sumendi cibum, sed sustentandi vitam; quare si quis absque cibo sustentaret vitam, quomodocumque id fieret, non teneretur ad capiendum cibum. In nostro autem casu præceptum non est de fine, quod à posteriori constat, quia licet aliquis ex reuelatione sciret, se absque Eucharistia conseruaturum, & cum augmento gratiam, adhuc obligaretur præcepto sumendi Eucharistiam: non ergo præcipitur finis, sed sumptio huius cibi, siue pro sit, siue non pro sit conseruationi gratiæ. Secluso enim præcepto positio Diuino, & humano, non est obligatio grauis procurandi conseruationem vitæ spiritualis per hoc medium, cum sint alia media ad illum finem obtinendum.

Quinto quæri solet, quæ ætate obligentur pueri hoc præcepto Ecclesiastico: De hoc tamen diximus satis supra disp. 13. Quæri denique solet, an huic præcepto debeat satisfieri in Ecclesiis Regularium; de hoc vero dicemus infra disp. 18. de ministro Eucharistiæ sect. 2.

DISPUT. XVII.

Utrum consulendum sit omnibus fidelibus indifferenter vsus quotidianus Eucharistiæ.

SECTIO I. Sententia affirmans, omnibus expedire communionem quotidianam.

SECTIO II. Prior pars vera, & communis sententia explicatur & probatur.

SECTIO III. Secunda pars communis, & vera sententia probatur.

SECTIO IV. Soluuntur obiectiones contra communem sententiam.

DE VBIUM hoc tetigit sanctus Doctor in præfati articulo 10. cuius sententiam reliqui Scholastici amplexi breuiter supponunt, & iam